

Η στρατηγική της Αριστεράς και οι συμμαχίες

του Γιάννη Μηλιού¹

Θα ξεκινήσω από τα βασικά: Η κοινωνία διασχίζεται από βαθιές διαχωριστικές γραμμές, από αντιτιθέμενα συμφέροντα. Τα συμφέροντα αυτά δεν είναι ισότιμα, δεν ικανοποιούνται ταυτόχρονα, ούτε διαδοχικά στο πέρασμα του ιστορικού χρόνου. Αντιθέτως, κάποια συμφέροντα επιβάλλονται πάνω στα άλλα, διαμορφώνονται ως εξουσία. Η εξουσία αυτή δεν καταργεί τη σύγκρουση των συμφερόντων. Παγιώνει την υπεροχή των κυρίαρχων τάξεων (του κεφαλαίου) πάνω στους κυριαρχούμενους (τις λαϊκές τάξεις που αποτελούν και την πλειοψηφία της κοινωνίας). Αυτό εξασφαλίζεται μέσα από οικονομικές δομές, θεσμούς, ιδέες (που εγκαλούν και παρακινούν τους ανθρώπους σε συγκεκριμένες πρακτικές) και μηχανισμούς που καλούνται να επιβάλλουν τη σταθερότητα των δομών και των θεσμών και τη διάδοση των ιδεών και των παγιωμένων πρακτικών. Η εξουσία των κυρίαρχων καθίσταται τόσο σταθερότερη, όσο περισσότερο το ιδιαίτερο συμφέρον τους καταφέρνει να εμφανίζεται σαν γενικό συμφέρον ολόκληρης της κοινωνίας. Τότε μιλάμε για ηγεμονία, για ηγεμονική εξουσία και για ηγεμονική κυρίαρχη τάξη.

Στην κεντρική πολιτική σκηνή η σύγκρουση που περιγράψαμε εκφράζεται με τρόπο συνήθως έμμεσο και πολλαπλά διαμεσολαβημένο από τα πολιτικά κόμματα. Ο Νίκος Πουλιαντζάς σωστά επισημαίνει ότι στις περισσότερες ιστορικές περιπτώσεις τα κόμματα δεν εκφράζουν τα συμφέροντα που διατείνονται ότι εκφράζουν («του λαού», «των εργαζομένων» κ.ο.κ.), αλλά παραλλαγές των συμφερόντων της εξουσίας. Μάλιστα, στην ιστορική τους διαδρομή, τα κόμματα συχνά μεταλλάσσονται, μέσα από την επαφή τους με την κυβέρνηση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η Σοσιαλδημοκρατία, που ενώ στον παρελθόν επιχειρούσε να εκφράσει έναν κοινωνικό συμβιβασμό ανάμεσα σε κεφάλαιο και εργασία, ο οποίος να περιλαμβάνει αφενός τη σταθερότητα του καπιταλιστικού συστήματος και αφετέρου τη σταθερότητα της απασχόλησης και των εισοδημάτων των εργαζομένων, σήμερα έχει μεταλλαχθεί σε συνιστώσα των στρατηγικών λιτότητας, απορρύθμισης των εργασιακών σχέσεων και αποδόμησης του κοινωνικού κράτους.

---

¹ Καθηγητής πολιτικής Οικονομίας στο ΕΜΠ, υπεύθυνος οικονομικής πολιτικής ΣΥΡΙΖΑ

Μιλώντας γενικά, τα συστημικά πολιτικά κόμματα υλοποιούν κάποιες ιδιαίτερες, το καθένα, μορφές «συγκερασμού» των στρατηγικών καπιταλιστικών συμφερόντων με κάποια αποσπασματικά λαϊκά συμφέροντα, δηλαδή υπάγουν τις λαϊκές τάξεις στην κατεστημένη πολιτική και κοινωνική τάξη πραγμάτων.

Αυτό σημαίνει ότι τα κόμματα της Αριστεράς, που επιδιώκουν να φέρουν στο προσκήνιο τα συμφέροντα των εργαζόμενων τάξεων αλλά και των μικροεπιχειρηματικών στρωμάτων που συνθλίβονται από την κρίση, στην προοπτική μάλιστα ενός κοινωνικού μετασχηματισμού με άξονα τις κοινωνικές ανάγκες, δεν αντιστρατεύονται κάποιο ή κάποια μεμονωμένα κόμματα, αλλά εντάσσονται σε μια εναλλακτική στρατηγική που αμφισβητεί συνολικά την κατεστημένη εξουσία και τα κόμματα που την υπηρετούν.

Αυτό είναι περισσότερο καθαρό στη σημερινή συγκυρία, στην οποία οι ιστορικοί «αντίπαλοι» του παραδοσιακού δικομματισμού έχουν μετατραπεί σε συνιστώσες μιας κυβέρνησης που υλοποιεί ένα ακραίο «πρόγραμμα» συγκέντρωσης ισχύος, περιουσίας και εισοδήματος υπέρ του μεγάλου κεφαλαίου: Με την υπονόμηση της δυνατότητας για συλλογικές διαπραγματεύσεις, τη μείωση του μισθού και της κοινωνικής προστασίας, το κλείσιμο δεκάδων χιλιάδων μικρών επιχειρήσεων, την επερχόμενη απώλεια της ακίνητης περιουσίας των υπερχρεωμένων νοικοκυριών, την υπερφορολόγηση των πολλών και τη φοροασυλία της ολιγαρχίας.

Η στρατηγική της Αριστεράς πρέπει εξ ορισμού να προωθεί τη *συμπαράταξη 2 όλων* (κινημάτων, κινήσεων, πολιτικών φορέων) *όσων επιδιώκουν την ανατροπή αυτής της πολιτικής*. Δεν μπορεί να επιδιώκει την πολιτική συμπόρευση ή σύγκλιση με οποιοδήποτε κόμμα εκφράζει τη λιτότητα, την απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων, την ιδιωτικοποίηση του κράτους πρόνοιας, το ξεπούλημα του δημόσιου πλούτου. Αυτός είναι ο λόγος που ο ΣΥΡΙΖΑ αρνήθηκε μετά τις εκλογές του Μαΐου 2012 να συμμετάσχει (ακόμα και να ηγηθεί) σε μια κυβέρνηση με τις δυνάμεις της Δεξιάς ή της «Κεντροαριστεράς» που υλοποιούν τη στρατηγική της εξουσίας. Το ίδιο οφείλει να πράξει και σήμερα, που ως πρώτο πλέον κόμμα καλείται να αποτελέσει τον άξονα για τη *συμπαράταξη της ανατροπής*.